

Leren houden van levend erfgoed

- Konijnen -

Handboek voor:

Kinderboerderijen – Stadsboerderijen – Educatieboerderijen – Zorgboerderijen en onderwijsinstellingen die kinderen in clubverband activiteiten willen aanbieden rondom konijnen.

Leren houden van levend erfgoed – konijnen is een onderdeel van het project Leren houden van levend erfgoed, een initiatief van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen

Colofon

Leren houden van levend erfgoed is een uitgave van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH).

Samenstelling

SZH/ Projectbureau 'Behoud Nederlands Levend Erfgoed', in samenwerking met de projectgroep 'Leren houden van Levend Erfgoed', met speciale bijdrage van Piet Kroon

Redactie

Nonja Remijn
Ank Zegwaard (contactpersoon)
Met speciale bijdrage van Piet Kroon.

Advies over konijnen

KLN

Pedagogisch advies

Inge Radstake

Foto's en illustraties

Ad en Wilma Taks

Vormgeving

Nonja Remijn en Ad Taks

Redactieadres

Stichting Zeldzame Huisdierrassen
Runderweg 6
8219 PK Lelystad
06-46150594
www.szh.nl
szh@planet.nl

Het handboek en doeboek zijn te bestellen via het Redactieadres

Rol van SZH en KLN

De KLN is nauw bij het project betrokken en wil kinderclubs met konijnen stimuleren. Zo kunnen zij de clubs adviseren over aanschaf van een ras dat voor kinderen geschikt is. Verder willen zij adviezen geven voor het inrichten van het hok, de aanschaf van konijnen. Zonodig halen zij (geschonken) konijnen op bij een fokker en/of brengen zij deze naar een kinderboerderij die meedoet. Verder kan de KLN hulp verschaffen in de werving van konijnenliefhebbers die een kinderclub kunnen begeleiden.

Naar aanleiding van de resultaten van het pilotproject heeft de SZH dit handboek gemaakt voor het opzetten van kinderclubs met Nederlandse konijnenrassen op kinderboerderijen met daarin onder andere adviezen voor de organisatie van de clubs, tips voor de begeleiding van de kinderen en invulling van het clubuur. En voor de kinderen is het doeboek 'Houden van levend erfgoed KONIJNEN' ontwikkeld.

De KLN stelt een informatieboekje beschikbaar voor de kinderboerderij zodat de kinderen hier antwoorden op hun vragen en extra informatie in op kunnen zoeken.

Na toetsing wordt deze handleiding geschikt gemaakt voor clubs met meer zeldzame rassen. De SZH heeft voor dit project een poster beschikbaar gesteld. Die kan gebruikt worden voor de werving van kinderen maar ook in de PR naar buiten toe.

Verantwoording: project ‘leren houden van levend erfgoed’

Binnen de kinderboerderijorganisaties leefde het idee om kinderen meer bij zeldzame rassen te betrekken door in clubverband activiteiten rond een speciaal ras te organiseren. Hiervoor stonden de zogenaamde postduivenclubs model. Samen met de met de Vakgroep Medewerker Kinderboerderijen (VMK) en Nederlandse Bond voor Sierduivenliefhebbers (NBS) die actief op zoek was naar jeugdleden is in 2010 het project ‘Leren houden van levend erfgoed’ opgezet.

De bedoeling van het project is om kinderen vertrouwd te maken met de oorspronkelijke (landbouw)huisdierrassen, ons levend erfgoed. In dit project is dankbaar gebruik gemaakt van de ervaring die het CNME Maastricht heeft opgedaan met een zogenaamde geitenclub en een wolclub. Daarnaast is naar de ervaringen gevraagd van de postduivenclubs, met name die in Arnhem.

Doelstellingen

Met dit project worden verschillende doelstellingen beoogd. Uiteraard vindt de SZH het belangrijk om kinderen vertrouwd te maken met ons levend erfgoed. Om kinderen te interesseren voor zeldzame rassen is het een eerste vereiste dat zij met deze dieren in aanraking worden gebracht. Dat kan gebeuren in clubs rond Nederlandse kippen-, konijnen en duivenrassen. Op die club kunnen houders van kleindieren hun enthousiasme voor deze rassen op kinderen overbrengen. Het biedt daarmee plaatselijke kleindierenverenigingen en speciaalclubs de gelegenheid om jeugdleden te werven. Als de clubs samen met een kinderboerderij georganiseerd worden, kan de kinderboerderij daarmee een aantrekkelijke activiteit aanbieden.

Handboek en doeboek

Het is de bedoeling dat de clubs op zoveel mogelijk kinderboerderijen gehouden worden. De ervaringen van de clubs rond Nederlandse rassen van kleindieren zijn dan ook verzameld in dit handboek, zodat meer dierenliefhebbers en kinderboerderijen dit voorbeeld kunnen volgen. Niet alleen clubs met konijnen maar ook clubs met oorspronkelijke rassen van kippen, watervogels en duiven kunnen op deze manier opgezet worden.

Dit handboek ‘Leren houden van levend erfgoed’ bestaat uit twee delen. In het eerste deel staan in hoofdstuk 1 aanwijzingen voor de organisatie van de clubs (werven van kinderen, subsidiemogelijkheden voor zo’n project, afspraken die je moet maken en de spelregels die hierbij gelden). In hoofdstuk 2 staat de begeleiding van een konijnenclub beschreven (met suggesties voor werkvormen en activiteiten).

De bijlagen zijn deels voor de begeleider ter achtergrondinformatie, en deels voor de kinderen. Deze bijlagen kunnen door de begeleider worden uitgedeeld en tijdens de betreffende les worden uitgedeeld. Zo wordt het doeboek van de kinderen elke week een stukje dikker.

In het doeboek kunnen de kinderen hun ervaringen met de dieren bijhouden. Hierin kunnen ze ook de informatiebladen opnemen. De uitgave is losbladig dus kan makkelijk worden aangevuld.

Opdrachten voor de konijnenclubs in dit project zijn bedoeld voor kinderen van ongeveer 10 tot 12 jaar.

Indeling Handboek

	Pag.
DEEL 1	
Hoofdstuk 1: Organisatie clubs /voordat de club van start gaat	5
1.1 Introductie	5
1.2 Keuze van locatie en konijnen	5
1.3 Financiering en subsidie mogelijkheden voor aanschaf hokken	5
1.4 Afspraken tussen konijnenhouders en kinderboerderij	6
1.5 Tips voor werving van kinderen	7
Hoofdstuk 2 Handvat voor begeleiders kinderclub konijnen	9
2.1 Sfeer belangrijker dan fokresultaat	9
2.2 Spelregels	9
2.3 Informatie voor kinderen	9
2.4 Een eigen konijnenboek	9
2.5 Planning	11
2.6 Programma voor clubmiddagen maken	11
2.7 Werkvormen	12
2.8 Activiteiten	12
Bijlagen voor de begeleider:	
Bijlage 1 Formulier planning	13
Bijlage 2 Werkvormen en activiteiten	14
Bijlage 3 Spelregels kinderen	18
Bijlage 4 Achtergrondverhalen over de oorsprong van de rassen	19
Bijlage om uit te delen aan de kinderen:	
Bijlage 5 Kijk en doe kaart	21
Bijlage 6 Zoekkaart	22
Bijlage 7 Extra konijnenweetjes voor het doeboek	23

Wegwijs

In dit handboek staan aanwijzingen voor degenen die de club begeleiden, dus de fokkers van de konijnen, vrijwilligers of medewerkers vanuit de kinderboerderij.

Deel 1 is geschreven ter ondersteuning van de begeleiding:

In *hoofdstuk 1* staan tips voor afspraken over de organisatie van de clubs, tips ter ondersteuning van het werven van kinderen, de spelregels die opgesteld kunnen worden

In *hoofdstuk 2* staan suggesties voor de invulling van het clubmiddag en aandachtspunten met betrekking tot het werken met kinderen.

De bijlagen zijn deels voor de begeleider te gebruiken, en deels om uit te delen aan de kinderen, ter aanvulling van hun doeboek.

Hoofdstuk 1

1.1 Introductie

In de verantwoording staat beschreven wat de bedoeling is van het organiseren van een club rond Nederlandse konijnen. Het idee is dat houders van konijnen van een plaatselijke kleindierenclub samen met een kinderboerderij in de buurt allerlei activiteiten rond konijnen organiseren met een vaste groep kinderen die in clubverband willen meedoen.

Het oprichten van een konijnenclub met kinderen vraagt voorbereiding, zoals het vinden van een geschikte locatie voor de club en het werven van kinderen. Omdat bij zo'n club meer partijen betrokken zijn, is het van belang goede afspraken te maken met elkaar, zodat iedereen weet waar hij of zij verantwoordelijk voor is. In dit hoofdstuk worden hier enkele suggesties voor gegeven. Verder zijn er een aantal adviezen over huisvesting en de keuze voor een bepaald konijnenras opgenomen, die door de speciaalclubs of de fokkers gegeven zijn. Tot slot volgen nog een paar tips voor het opstellen van spelregels voor de club, voor het aanvragen van subsidie en voor fondswerving.

NB. In dit handboek worden de termen fokkers van konijnen, liefhebbers of houders van konijnen door elkaar gebruikt.

1.2 Keuze van de locatie en konijnenrassen

Een kinderboerderij is een heel geschikte plaats voor een konijnenclub. Daar kunnen dieren gehuisvest worden, er is altijd iemand die de dieren verzorgen kan en kinderboerderijen zijn nu eenmaal ingericht op het ontvangen van kinderen.

Als de kinderboerderij al Nederlandse konijnenrassen heeft, kunnen die ingezet worden voor de konijnenclubs. Niet alle konijnenrassen zijn geschikt voor de club. Het is belangrijk dat de konijnen rustig van aard zijn en makkelijk te hanteren zijn. In overleg met de konijnenliefhebber kan de kinderboerderij voor één of meer (andere) Nederlandse konijnenrassen kiezen. Het voordeel van meerdere rassen is dat een kind een ras kan kiezen dat bij hem of haar past of hem of haar aanspreekt.

Als er al een konijnenhok aanwezig is op de kinderboerderij, kan met de konijnenliefhebber overlegd worden of het hok nog aangepast moet worden. Soms moet er een nieuw hok aangeschaft worden. In dit geval is het verstandig om geïnformeerd te worden door een houder van konijnen of de KLN.

Als het hok toch aangepast moet worden of er een nieuw hok moet komen, is het uit educatief oogpunt aan te bevelen om in de hokken voorzieningen te treffen waardoor kinderen de konijnen goed kunnen observeren.

Konijnenliefhebbers van de plaatselijke kleindierverseniging of speciaalclub kunnen daarin advies geven. Op de website van de KLN is informatie te vinden over de huisvesting van konijnen (www.kleindierplaza.nl onder logo van het konijn).

1.3 Financiering en subsidie mogelijkheden voor aanschaf hokken

De kosten voor een nieuw hok kunnen flink oplopen. Er zijn verschillende mogelijkheden om hiervoor subsidie of andere financiële ondersteuning te vragen. De eerste stap is het maken van een begroting van de kosten die hiermee gemoeid zijn. Ga in eerste instantie uit van bedragen die nodig zijn voor het laten maken van een kwalitatief goed hok. Concessies doen kan altijd nog. Deze begroting kan gebruikt worden bij het aanvragen van eventuele subsidie voor de club.

Op landelijk of provinciaal niveau zijn er niet veel mogelijkheden om voor dierverblijven op kinderboerderijen subsidie te krijgen, maar bij de plaatselijke gemeente ligt dat anders. Subsidiekansen verhogen op het moment dat het project aansluit bij een thema dat een gemeente belangrijk vindt, zoals 'kinderen vertrouwd maken met biodiversiteit of met 'cultureel erfgoed'.

Soms heeft de gemeente een speciaal budget voor de ontwikkeling of uitvoering van programma's voor naschoolse opvang (NSO). Als de konijnenclub de NSO bij het project betreft, is dus aan te bevelen om bij de gemeente en/of NSO groepen in de buurt te informeren welke mogelijkheden er zijn.

Als de kinderboerderij in een wijk staat met bewoners met veel verschillende culturele achtergronden, is het een optie om een doelstelling aan het project toe te voegen zoals het met elkaar in contact brengen van kinderen met verschillende culturele achtergronden. Het Oranjefonds subsidieert initiatieven op dat gebied. Op de website www.oranjefonds.nl is met behulp van een quickscan snel duidelijk te beoordelen of het project hiervoor in aanmerking komt.

In gemeenten waar serviceclubs zijn zoals de Rotary-club (www.rotary.nl) of de Lions-club (www.lions.nl) is het de moeite waard om aan deze clubs een financiële bijdrage te vragen. Ze subsidiëren verschillende plaatselijke projecten. Op de genoemde sites is te zien of er een dergelijke club in de buurt zit.

Soms willen plaatselijke banken of grote bedrijven hokken sponsoren. Geef bij de aanvraag altijd aan waarvoor het is, wat de wensen zijn en hoeveel geld hiervoor nodig is. Laat hen ook de keuze om in natura te sponsoren. Bel na een week het desbetreffende bedrijf op of de brief goed is ontvangen en bied eventueel aan om mee te denken over de vorm waarin zij de club kunnen sponsoren.

Naast bovengenoemde financiële hulpmiddelen, is het ook een mogelijkheid om een kleine bijdrage van de kinderen te vragen bij de inschrijving.

De SZH biedt extra ondersteuning in het aanvragen van subsidies. Voor uitleg of voor het aanvragen van een stappenplan voor een subsidieaanvraag kan contact opgenomen worden met de SZH.

1.4 Afspraken tussen konijnenliefhebbers en kinderboerderij

Voordat de club van start gaat is het verstandig om enkele afspraken op papier te zetten, zodat iedereen weet welke verantwoordelijkheden hij of zij heeft (zie kader op pagina 8). Allereerst zal de vraag wie de eigenaar wordt van de konijnen aan de orde komen. De projectgroep adviseert om de dieren en hokken die voor dit project aangeschaft worden in eigendom te stellen van de kinderboerderij. De kinderboerderij heeft dan de eindverantwoordelijkheid voor en de zeggenschap over de dieren. Bij de clubs gaat het plezier dat de kinderen hebben in het dier voorop. Dus als dieren niet aan een rasstandaard voldoen, beslist uiteindelijk de kinderboerderij over het lot van het konijn. Daarnaast is het belangrijk af te spreken wie verantwoordelijk is voor het fokken en de fokresultaten en wie bepaalt wat er met de jonge dieren gebeurt. Als jonge dieren in eigendom blijven van de kinderboerderij, kan de konijnenhouder die eventueel voor eigen gebruik kopen/krijgen van de kinderboerderij.

Voor professionele begeleiders op de kinderboerderij is een *verklaring omtrent het gedrag* verplicht. Het ligt voor de hand om die ook van vrijwillige begeleiders van de kinderclubs te vragen. De kosten zijn voor de kinderboerderij. Meer informatie over de procedure en het aanvraagformulier is te vinden op www.justitie.nl >onderwerpen>opsparing en handhaving>verklaring omtrent het gedrag.

Tot slot is het aan te bevelen dat de verschillende partijen duidelijk afspraken maken over de financiële kant van de club, bijvoorbeeld wie de onkosten van de begeleider/liefhebber betaalt en wie de onkosten in verband met de hokken en de verzorging vergoedt.

1.5 Tips voor het werven van kinderen

Er zijn verschillende manieren om kinderen te werven. Dat kan bijvoorbeeld via de wijkkrant, door een wervingsposter op de boerderij of via school of de naschoolse opvang.

Promotieposter

Hang op de boerderij (bij het konijnenhok) een wervingsposter op. Geef informatie zoals wanneer de club begint, wat er gaat gebeuren en wie er aan meewerken (konijnenhouders, kleindierverseniging, kinderboerderij). Vermeld daarbij dat dit een onderdeel is van het project van de Stichting Zeldzame Huisdierrassen 'leren houden van levend erfgoed'. Dus laat zien dat dit niet een opzichzelfstaande activiteit is, maar dat de club deel uitmaakt van een groter geheel.

Voor de poster kan in de eerste instantie gebruik gemaakt worden van de wervingsposter die de SZH beschikbaar heeft gesteld maar het is ook leuk om kinderen zelf een promotieposter te laten ontwerpen voor dit project. Een promotieposter kan opgehangen worden in de omgeving van de boerderij, of eventueel meegeven worden aan vaste hulpjes op de boerderij of aan jeugdleden van de vereniging van kleindieren. Zij kunnen hem dan bijvoorbeeld op hun school ophangen.

Persbericht

Maak voor de aanvang van het project een persbericht waarin je aandacht besteedt aan het doel van het project en praktische informatie geeft over het 'wanneer', 'hoe' en 'wie er meedoen'. Voorzie het bericht zo mogelijk van een leuke uitspraak van een kind over het project. Zulke uitspraken citeert de pers graag. Ook succesverhalen van al lopende –houden van levend erfgoed- projecten op andere plaatsen doen het vaak goed in de media. De SZH heeft overzicht over alle lopende -houden van levend erfgoed projecten- dus kan hierbij helpen.

Stuur het persbericht bij voorkeur naar een wijkkrant omdat hier meestal meer ruimte is voor een eigen verhaal (in dagbladen schrijft een redacteur het bericht). Probeer met een wijkkrant overeen te komen dat er regelmatig een stukje over dit project opgenomen kan worden. Zo kunnen mensen in de omgeving het volgen en dit kan ook extra deelnemers opleveren.

Website

Natuurlijk komt de informatie over de konijnenclub op de websites te staan van alle organisaties die deelnemen aan het project (kinderboerderij, kleindierenvereniging). Op deze manier kunnen de diverse partijen hun samenwerking laten zien en elkaar promoten. Het is ook mogelijk de activiteiten te laten vermelden op www.kinderboerderijenactief.nl. Deze website wordt jaarlijks door meer dan 35.000 keer bezocht en bevat het activiteiten aanbod van een groot aantal kinderboerderijen. Vergeet niet een datum met jaartal bij je activiteit te zetten. Zo is goed te zien hoe actueel de informatie is. Er kan ook een link naar een websitepagina over het project gemaakt worden.

School en naschoolse opvang

Kinderen van de club kunnen gestimuleerd worden om een spreekbeurt te houden over het project. Dit heeft een dubbel doel. Het kind dat de spreekbeurt houdt, verdiept zich extra in het onderwerp en klasgenoten horen over het bestaan van de konijnenclub.

De naschoolse opvang is vaak op zoek naar terugkerende activiteiten of een programma dat ze gedurende langere tijd kunnen aanbieden aan de kinderen die aan hen toevertrouwd zijn. Het kan ook een voordeel zijn dat NSO groepen hun eigen begeleiding meebrengen. Dit geldt wellicht ook voor een buurthuis.

Werven van en via vrijwilligers

Op veel kinderboerderijen helpen vaak vrijwilligers bij de verzorging en van de dieren en het onderhoud van de verblijven. Zij kennen misschien ook kinderen die mee willen doen.

Via een vrijwilliger zijn ook mensen te werven die willen helpen bij de begeleiding van de club of bij het onderhoud van het hok. Natuurlijk is de konijnenliefhebber de specialist op het gebied van

konijnen, maar de vrijwilliger kan hem assisteren bij de activiteiten of het groepsproces in de gaten houden. De vrijwilliger heeft dan een eigen functie in het geheel. Als die benoemd wordt is het voor iedereen duidelijk wat zijn of haar rol is en dat het wel vrijwillig is maar niet vrijblijvend.

Scholieren of studenten die een opleiding volgen in diervverzorging, onderwijs, of maatschappelijk werk vinden het wellicht ook leuk mee te helpen of kunnen mogelijk hun aandeel als vrijwilliger ook gebruiken als onderdeel van een stage of afstudeeropdracht.

Introductiemiddag

Door geïnteresseerde kinderen de mogelijkheid te geven om twee keer vrijblijvend mee te doen, kunnen ze kennis maken met de groep en met de dieren. Dit verlaagt de drempel om te ervaren hoe het op de club is.

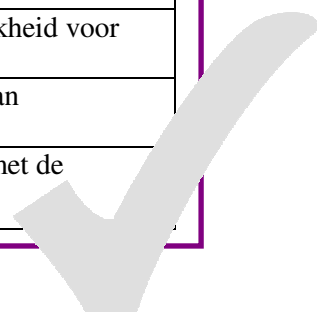
Verantwoordelijkheden

De **begeleiders (houders van konijnen)** zeggen toe dat ze:

Blijk zullen geven van een positieve dier- en kindvriendelijke houding (kind gaat voor fokdoel)
Kinderen enthousiast zullen maken over konijnen
Het kind verantwoordelijkheid geven over een konijn
Kinderen het verzorgen van konijnen bijbrengen
Samen met de kinderen tentoonstellingen bezoeken (minimaal één keer per jaar)
Kinderen zullen helpen bij de voorbereidingen voor het meedoen aan tentoonstellingen
Adresgegevens en telefoonnummers bij de kinderboerderij achter zullen laten

De **kinderboerderij** draagt zorgt voor:

Een aanspreekpunt voor geïnteresseerden
Het voeren, de dagelijkse verzorging van konijnen
De kosten en inkoop van het voer
De medische zorg van de konijnen, waarbij de houder van konijnen adviseert
Het maken van afspraken met de begeleiders/liefhebbers omtrent de eindverantwoordelijkheid voor de dieren
Het maken van afspraken met de begeleiders/liefhebbers over wat er met het overschot aan fokmateriaal gebeurt
Het jaarlijkse onderhoud en het goed in de verf zetten van de hokken (in samenwerking met de begeleider)

Hoofdstuk 2 Handvat voor begeleiders

In deze handleiding zijn enkele suggesties gegeven ten aanzien van het karakter van de club en het programma voor de middagen. Het is de bedoeling van de club dat kinderen plezier krijgen in konijnen. Deze handleiding is dan ook bedoeld als een handvat en niet als een strak lesprogramma. De kinderen zullen in de praktijk vooral bezig zijn met het verzorgen en het toiletteren van de dieren. Tijdens de middagen zal er daarnaast ook gelegenheid zijn de kinderen wat meer over de konijnen te laten ontdekken. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van de suggesties in dit hoofdstuk.

2.1 Sfeer belangrijker dan fokresultaat

Alle kinderen van de club krijgen een konijn toegewezen. Deze mogen ze zelf een naam geven, verzorgen en mee naar de show nemen. Zo leren ze verantwoordelijkheid te dragen voor een dier. Hierbij is het belangrijk om te vertellen dat het konijn weliswaar eigendom is van de kinderboerderij maar dat de kinderen de verantwoordelijkheid krijgen voor de verzorging van het konijn. De kinderen moeten nog leren hoe het is om dieren te verzorgen en verantwoordelijk voor hen te zijn. Dit mag met fouten gepaard gaan. Maar als een kind onzorgvuldig met zijn konijn om blijft gaan, wordt het daarop aangesproken. Het dier is afhankelijk van het kind en dat heeft gevolgen voor het gedrag van het kind ten opzichte van het dier. Zomaar een aantal keren weg blijven zonder (duidelijke) reden is daarom niet acceptabel.

Kinderen hechten zich sterk aan ‘hun’ dier en de eventuele jongen van ‘hun’ konijn’. Dat is de bedoeling. Het is om deze reden niet de bedoeling om ‘hun konijn’ af te pakken als het dier of haar nakomelingen niet aan de ‘rasstandaard’ voldoen. Jongen van ‘clubkonijnen’ die niet geheel of helemaal niet aan de rasstandaard voldoen zullen toch een baasje krijgen binnen de kinderclub. Pas als het ‘baasje’ de club verlaat, kan dit dier de weg van dieren gaan die niet aan de rasstandaard voldoen. Dieren met een afwijking waar ze duidelijk last van hebben, vormen hierin een uitzondering.

2.2 Spelregels

Om problemen te voorkomen is het verstandig om voordat de club begint, na te gaan welke spelregels opgesteld moeten worden voor de club. Op de achterkant staan voorbeelden van regels die van toepassing kunnen zijn. Bespreek deze regels met de kinderen aan het begin van het programma. Het kan een voordeel zijn om hen zelf regels te laten bedenken. Dan voelen ze zich meer verantwoordelijk voor de handhaving daarvan. Als kinderen regels over het hoofd zien die een begeleider belangrijk vindt voor het goed draaien van een club, kan de begeleider die zelf introduceren.

2.3 Informatie voor kinderen

Deel 2 van deze handleiding bestaat uit een aantal bladzijden met korte informatie over konijnen. Dit is voor kinderen geschreven maar is bedoeld als extra informatie ter inspiratie voor de begeleider. De kinderen kunnen natuurlijk ook zelf dingen opzoeken op de websites van de KLN of SZH. Daarnaast biedt KLN een Konijnenboek (ISBN, schrijver etc) aan voor de kinderboerderij zodat kinderen hier informatie in op kunnen zoeken. Maar kinderen vinden het meestal leuk om zelf informatie thuis op te zoeken. Zo blijven ze ook buiten de kinderclub betrokken bij konijnen.

2.4 Een eigen konijnenboek

Voor kinderen is er een doeboek waarin ze hun ervaringen kunnen opschrijven. Met behulp van de informatiebladen van deel 2 en het doeboek kunnen kinderen hun eigen konijnenboek. Er is gekozen voor een losbladig systeem zodat kinderen er altijd extra bladen tussen kunnen voegen. Hun doeboek groeit zo in de loop van de tijd uit tot een uniek konijnenboek.

! Tip: Deel op de clubmiddagen alleen die pagina's uit, die op dat moment aan de orde zijn, bijvoorbeeld over verzorging of tentoonstellingen. Er is dan ieder keer iets nieuws en zo wordt het konijnenboek van de kinderen steeds dikker.

De doelgroep

De konijnenclubs zijn doorgaans voor kinderen van 10-12 jaar. Deze leeftijden dienen als richtlijn en niet als harde regel. Natuurlijk kunnen er onderling veel verschillen zijn tussen kinderen van deze leeftijd, maar een kort overzicht van dat wat kenmerkend is voor deze leeftijdsgroep kan een houvast zijn bij het omgaan met de kinderen:

Schoolkinderen 'doen' en 'weten' graag. Dus activiteiten waarin vertellen en doen elkaar afwisselen houden het langst hun aandacht vast. Als de begeleider iets vertelt, bedenk dan dat kinderen van de schoolleeftijd vaak heel letterlijk denken. Pas aan het einde van de basisschoolleeftijd kan een kind zich iets voorstellen bij abstracte begrippen.

Door doen en vertellen met elkaar te combineren, is niet alleen meteen duidelijk waar het over gaat maar ontdekken kinderen ook al doende hoe je met konijnen omgaat, wat konijnen eten en hoe je ze verzorgen moet. Kinderen horen op de club veel nieuwe dingen. Het zal dan ook nodig zijn informatie die van essentieel belang is bij het verzorgen van konijnen, regelmatig te herhalen. Kinderen moeten op school al veel aanhoren dus tijdens de club willen ze vooral dingen doen. Afwisseling in werkvormen is belangrijk. In het kort iets vertellen (weetjes, een eigen ervaring, waar je aan moet denken bij het verzorgen van konijnen) afwisselen met iets laten zien en/of laten doen. Daarnaast is het voor kinderen veel leuker om bijvoorbeeld zelf op te zoeken wat de verschillen tussen konijnenrassen zijn dan dat het ze verteld wordt. Kinderen vinden het nu eenmaal leuk om op ontdekkingstocht uit te gaan.

Kinderen van die leeftijd zitten dicht tegen de tienerleeftijd aan. Dat betekent dat ze ontdekken dat er verschillende meningen zijn over hun omgeving en wereld. Langzamerhand nemen ze niet meer automatisch over wat hun ouders of de juf vindt. Ze gaan op zoek naar wat ze zelf vinden. Maar die ideeën moeten ze ergens of van iemand opdoen. Daarbij is het gesprek belangrijk. Soms kan een clubleider dan ook ineens midden in zo'n gesprek belanden. Een volwassene die de club begeleidt is in de ogen van kinderen vaak ook een rolmodel. Ze toetsen hun mening aan de begeleider. Zo zullen ze bijvoorbeeld geneigd zijn een positieve diervriendelijke houding over te nemen, als iemand die ze belangrijk vinden die ook heeft. Hoe dichter ze bij de tienerleeftijd komen, des te belangrijker worden leeftijdgenootjes. Het horen bij een groep (dus ook de club) kan een belangrijke rol spelen.

2.5 Planning

Het is aan te bevelen om een grove planning te maken voor heel het seizoen. Dan raken er geen dingen in het vergeethoekje zoals een datum van een tentoonstelling of een bezoek aan een plaatselijke fokker. Deze gebeurtenissen bepalen voor een groot deel de activiteiten voor een middag.

Kinderen (maar ook begeleiders) hebben vaak een volle agenda. Het is een goed idee om daar rekening mee te houden bij de planning van de middagen, Eén keer per maand is te weinig, omdat de kinderen dan geen band met de konijnen en de club krijgen. Als het mogelijk is voor kinderen en begeleiders is één keer per week beter omdat de kinderen dan meer betrokken zijn bij het geheel. Maak de kinderen duidelijk dat het de bedoeling is dat ze de club trouw bezoeken als ze eenmaal meedoen. Als spelregel kan opgenomen worden dat hun plaats naar een ander gaat als ze drie keer afwezig waren zonder goede reden.

2.6 Programma voor clubmiddagen maken

Het is handig om van tevoren te bedenken wat de club de komende drie middagen gaat doen. Daarbij kan het helpen om een schema te maken en daarop de onderwerpen te vermelden die aan de orde komen, de werkvormen die hierbij gebruikt worden en hoeveel tijd hiervoor nodig is (zie het voorbeeld hieronder). Dit geeft niet alleen inzicht in de activiteiten per middag maar laat ook zien of er genoeg afwisseling in de werkvormen zit. Bovendien voorkomt deze werkwijze dat belangrijke onderwerpen onbedoeld niet aan de orde komen.

Een overzicht van de minuten die de verschillende activiteiten duren, laat duidelijk zien wanneer er teveel activiteiten gepland zijn op een middag of wanneer er juist te weinig te doen is. Het opschrijven van het materiaal dat nodig is voor de middag heeft als voordeel dat het tegelijk een geheugensteun is. In het begin is het misschien onwennig om een schema te maken, maar na een paar keer wordt het invullen ervan steeds gemakkelijker. Om snel en overzichtelijk een planning te kunnen maken is in dit 'handboek' in bijlage 1 een schema opgenomen.

Tip. Overleg met de kinderboerderij of de activiteit die op een bepaalde dag gepland staat dan mogelijk is. Soms kunnen activiteiten bijna altijd maar net niet op de middag die daarvoor uitgekozen was.

Voorbeeld planning eerste bijeenkomst

Activiteit	Materiaal	Werkvorm	Tijd
Kennismaken kinderen Begeleider stelt zich voor Kinderen stellen zich voor Naamspelletje	Een konijn van je favoriete ras Zachte bal	Kringgesprek Kringgesprek Spelletje	10 min 15 min 10 min
Kinderen krijgen eigen konijn * gedragsregels bij hok * konijnen van bekijken	-- --	Vertellen Kinderen vertellen	5 min 10 min
Een voor één in het hok	Bakje voer (?)	Regels toepassen	20 min
Uitdelen van doeboeken	Doeboeken	Samen bekijken en toelichting geven	10 min

2.7 Werkvormen

De kinderen die zich aanmelden voor de konijnenclub willen actief met de konijnen bezig zijn. Thuis kunnen ze wel allerlei informatie over deze dieren opzoeken via internet. Dus het verhaal wat verteld wordt mag niet te lang zijn. Op de kinderboerderij willen de kinderen wat ze horen graag toepassen en zelf ervaren. Andere werkvormen die kinderen aanspreken zijn spelletjes, knutselen, tekenen, uitproberen, en beschrijven wat ze zien.

Het is begrijpelijk dat konijnenliefhebbers graag veel kennis over de konijnen kwijt willen aan de kinderen. Kinderen van deze leeftijd zijn nieuwsgierig en leergierig. Houd er rekening mee dat kinderen zich slecht iets kunnen voorstellen bij situaties die ze niet kennen of zien. Gelukkig is alles waar over verteld wordt ook zichtbaar (zoals hok, konijnen, voer)). Dus als het over het voer van konijnen. gaat, laat het dan zien. Uitleg over het gedrag van duiven is duidelijker als ze dit eerst zelf kunnen observeren. De kinderen kunnen dan ook makkelijk vragen stellen als ze iets niet begrijpen.

2.8 Activiteiten

In het begin zal de nadruk liggen op het kennismaken met elkaar en met de dieren. Daarna zal het verzorgen van de dieren vooral veel aandacht krijgen. Als dat allemaal wat 'gewoner' wordt, kunnen de kinderen gaan denken aan tentoonstellingen en fokken.

Sommige onderwerpen zullen als haast vanzelf aan de orde komen. Als het kinderen opvalt dat een konijn van het ene ras er anders uitziet of zich anders gedraagt als een konijn van een ander ras, kan het onderwerp verschillende rassen ter sprake komen. Ze kunnen dan zelf de kenmerken van een ras opzoeken op de website van de KLN of de SZH. Ook de geschiedenis van sommige rassen of hokken zijn onderwerpen die interessant kunnen zijn voor een zoekopdracht. In bijlage 2 staan verschillende activiteiten per onderwerp gerangschikt. De invulling van de cluburen zal ook afhankelijk zijn van de kinderen in de groep, de dieren en de omstandigheden.

Muurkrant

Het is leuk als er een eigen informatiebord over dit project op de boerderij hangt. Daarop kan een konijnenposter geprikt worden met daarin een uitsparing voor berichtjes over nieuwtjes of de laatste ontwikkelingen. Bezoekers kunnen dan lezen hoe het gaat. Belangrijk is dat er regelmatig (bijvoorbeeld één keer in de drie weken) iets nieuws te lezen valt in de muurkrant. Korte berichtjes lezen makkelijker dan een lang bericht. Het is aansprekend als kinderen om de beurt zelf een berichtje maken over wat ze beleefd hebben.

Presentatie

Halverwege het jaar of als afsluiting van het clubjaar is het mogelijk een uitgebreide presentatie te organiseren. Dit kan op verschillende manieren, de kinderen kunnen een tentoonstelling maken waarin ze dingen laten zien die met hun konijnen te maken hebben zoals muurkranten, tekeningen, foto's, maquettes van een konijnenhok, de gekweekte groenten, gewonnen prijzen. Ze kunnen ook een collage van foto's, leuke verhaaltjes en gedichtjes over konijnen maken. Organiseer een buurtavond of ouderavond waarop de tentoonstelling geopend wordt.

Het is ook mogelijk om een eigen konijnenshow op de boerderij organiseren. Kinderen showen hun konijnen, zoals het in het 'echt' gaat voor 'fokkerspubliek'. Het is aan te bevelen dat op een kinderboerderijdag te doen als er sowieso veel mensen op de boerderij komen.

Bijlage 1 Planningsformulier

Activiteit	Materiaal	Werkvorm	Tijd

Bijlage 2 Activiteiten en werkvormen

Kennismakingsactiviteit

Laat iedereen vertellen waarom hij of zij deelneemt aan de kinderclub en waarom ze konijnen leuk vinden. De begeleider kan bij zichzelf beginnen. Waarom lijkt het leuk deze club te gaan begeleiden en wat is er zo aantrekkelijk aan konijnen of aan een bepaald ras. Om eventuele onwennigheid wat te doorbreken zijn speciale kennismakingsspelletje een goede optie.

Naamspelletje. Zorg voor een (zachte)bal. Ga in een kring staan. Doe een rondje waarin ieder zijn naam noemt. Vervolgens geeft de begeleider de bal aan een van de kinderen. Het kind gooit de bal naar iemand aan de overkant waarbij het kind de naam noemt van degene naar wie het de bal gooit. Het kind mag de bal niet langer dan een tel in je handen houden. Doe dit twee à drie minuten. Worden kinderen overgeslagen? Vraag dan om juist onbekenden de bal toe te gooien.

Ik zit naast ... Kinderen zitten in een kring. Eén kind staat in het midden. Er is één vrije stoel. Het kind links van de vrije stoel gaat op de stoel zitten en zegt: "Ik zit". Er is nu een andere stoel vrijgekomen. Het kind links van deze stoel gaat erop zitten en zegt: "naast [naam]". Het genoemde kind gaat op de vrijgekomen stoel zitten. Dit herhaalt zich. Nu moet het kind in het midden proberen om te gaan zitten op de laatst vrijgekomen stoel voordat het volgende kind opschuift en zegt: "Ik zit". Degene die niet kan gaan zitten is aan beurt om midden in de kring te gaan staan.

Zie kennismakingsspelletjes www.internetwijzer-bao.nl/startschooljaar/kennismaking.html

Kennismaken met het konijn

Kinderen kunnen het beste eerst kennismaken met alle konijnen waaruit gekozen kan worden. De begeleider kan de dieren voorstellen door ze te laten zien en iets over de dieren te vertellen. De kinderen kunnen de dieren aaien en bekijken. Daarna kiest ieder kind een konijn uit. Als er meer kinderen zijn die hetzelfde konijn kiezen, kunnen ze verwoorden waarom ze juist dat konijn willen hebben. Het konijn is voor het kind met de beste motivatie. Als er kinderen bij zijn die verbaal minder vaardig zijn is het beter de kinderen te laten loten. Het kind dat het konijn niet krijgt mag dan kiezen uit de konijnen die nog beschikbaar zijn.

De overhandiging van het konijn die het kind gekozen heeft, is een bijzonder moment. De begeleider pakt een konijn en geeft die aan het kind en zegt er iets speciaals bij, bijvoorbeeld: 'dit is vanaf nu het konijn dat jij mag verzorgen, zorg goed voor hem'. Leer de kinderen direct hoe ze een konijn moeten oppakken. Zolang het nodig is, pakt alleen de begeleider de konijnen. Op den duur kunnen de kinderen dat zelf proberen.

Elk kind mag een naam bedenken voor zijn of haar konijn. Die kunnen ze op de voorkant van hun doeboek zetten. Ze kunnen er een foto van het konijn bij plakken of het konijn natekenen.

Gedrag

Kinderen van deze leeftijd kunnen een eenvoudige beschrijving van de gedragpatronen van een dier maken. Hierbij leren ze goed op het gedrag van het konijn te letten. Dit kan vorm krijgen door de kinderen bijvoorbeeld 10 minuten lang op te laten schrijven wat het konijn doet, zoals eten, drinken, hippen, zitten, ruzie maken, poepen of krabbelen.

Andere dingen waar ze op kunnen letten zijn het stampen van een ram en het korte bromgeluid dat het dier daarbij maakt of het krabbelen in het stro of in de grond van konijnen, het natuurlijk graafgedrag. Vraag kinderen daarbij of ze een idee hebben waarom ze dit gedrag vertonen of laat het hen opzoeken.

Laat kinderen ontdekken hoe belangrijk het reukorgaan is voor konijnen door een onbekend voorwerp in het hok te zetten (lang aan iets nieuws ruiken, het op en neer gaan van de bovenlippen). Vertel over het extra reukorgaan in het gehemelte en dat konijnen elkaar en een mens herkennen aan geuren en zo contact met elkaar hebben. Attendeer de kinderen op de stand van de ogen in de kop en wat dat betekent voor hun gezichtsveld (vraag of een het konijn iemand kan zien die achter hem staat). Of laat ze iets zeggen tegen een konijn, dan zien ze gelijk naar welke kant de oorschelpen draaien.

Snorharen

Laat de kinderen de lengte van de tastharen vergelijken met de breedte van het lichaam. Zo kunnen ze ontdekken dat het konijn met zijn snorharen kan voelen of een gang (pijp) naar zijn hol onder de grond groot genoeg is. Leg de relatie tussen het kunnen bewegen in de natuurlijk woonplaats van het konijn (waar het donker is) en de snorharen.

Poten en afdruk

Leg de relatie tussen lengte van de voor- en achterpoten en de manier waarop het konijn zich voortbeweegt, het hippen. Kinderen kunnen een klein filmpje hiervan maken. Laat een konijn door het zand hippen en de kinderen kunnen een gipsen afdruk maken van een voorpoot en een achterpoot. Leuk voor een tentoonstelling over de konijnen. Dat kan zo. Plaats het karton in een vierkant om de afdruk heen. Maak het karton vast met een paperclip en druk het karton een beetje in het zand. Doe wat gips in een bakje met water en meng dit goed tot het een stevige pap is, maar nog wel schenkbaar. Giet een laagje gips in de vorm (niet helemaal tot bovenaan vullen!) en laat het ongeveer een kwartiertje drogen. Haal het gips uit het karton. Laat de afdruk eerst heel erg goed drogen. Dat kan lang duren. Smeer de afdruk in met vaseline. Vouw er nogmaals een vierkant karton omheen, maak opnieuw gips aan en giet dat over de omgekeerde pootafdruk. Na een kwartiertje kun je het gips weer uit het karton halen en heb je zowel een omgekeerde als een echte pootafdruk.

Konijnen verzorgen

Laat de kinderen eerst zien hoe het verzorgen van een konijn gaat en daarna mogen ze het zelf uitproberen. Maak met de kinderen een lijst van dingen die bij de verzorging van de konijnen horen zoals voeren, drinkwater geven, hokken schoon maken. Werk deze lijst met de groep in een vaste volgorde af.

Konijnenvoer, eten en drinken

Kinderen kunnen zien hoe konijnen hun reuk gebruiken om zeker te weten dat het voer goed is. Vergelijk met de kinderen verschillende soorten konijnenvoer. Welke zaden zitten erin. Het is leuk om kinderen de zaden van de groenten die konijnen eten in een bak op te kweken of in de groentetuin van de kinderboerderij of schooltuin verbouwen. Eventueel de zaden voor laten kiemen zodat de resultaten sneller zichtbaar worden. Bekijk regelmatig hoever de ontwikkeling van de planten is.

Tip: Spreek af wie de plantjes water geeft als er geen club is.

Konijnenhokken

Laat kinderen het hok van een konijn vergelijken met het kippenhok of een duivenhok en bespreek welke voorzieningen kenmerkend zijn voor een konijnenhok. Leg uit waarom die voor konijnen nodig zijn. Laat kinderen op internet naar konijnenhokken googlen en de hokken vergelijken die ze zien. Of de konijnen hokken opzoeken in het konijnenboekje van KLN en op www.kleindierplaza.nl. Attendeer kinderen erop dat konijnen in een groot hok meer kunnen bewegen en op extra's in het hok zoals nestkastje, een ruif met hooi, een donkere extra ruimte die via een gat te bereiken is of een tafel/verhoging om op te liggen. Konijnen kunnen slecht tegen de felle zon, vocht en tocht. Laat ze met elkaar overleggen hoe een goed hok er uit zou moeten zien en waar het moet staan. Laat ze samen het ideale hok samenstellen en plaats een foto ervan op de website www.kleindierplaza als voorbeeld voor anderen.

Bespreek met de kinderen of je konijnen beter alleen of samen in een hok kunt zetten en waar je op moet letten als er meer konijnen in een hok zitten, zoals extra ruimte en een andere inrichting van het hok en/of de ren. Of wat er nodig is in een hok als een konijn zich terug wil trekken uit de groep zodat de andere konijnen het niet kunnen zien, door bijvoorbeeld schotjes in de ren/het hok.

Wijs op de eisen die aan een ren gesteld worden zoals gaas onder de bodem zodat de konijnen niet kunnen verdwijnen. Of minstens 1,40 meter hoog gaas om de ren en voorzieningen in een ren zoals een of meerdere hokjes waar ze in kunnen rusten of bijvoorbeeld eten en drinken. Vertel ook dat meerdere voer- en drinkplaatsen zijn aan te bevelen. Laat ze een plan maken hoe ze deze manier van leven voor de konijnen willen uitvoeren.

Paren en dragen

Vertel de kinderen welke termen gebruikt worden om bij konijnen mannetjes en vrouwtjes aan te duiden. Om te kunnen fokken moeten de kinderen eerst iets te weten komen over de cyclus van het konijn. Laat ze het dier observeren. Bespreek waar ze aan moeten denken bij het fokken van konijnen. Dit kan al ruim voordat er daadwerkelijk gefokt gaat worden. Op deze manier weten de kinderen waar ze aan beginnen. Vertel de kinderen hoe ze een voedster een nest maakt. Laat de kinderen voor wat nestmateriaal zorgen, dan delen ze de verantwoordelijkheid voor de zorg voor de jonge dieren. De kinderen kunnen in hun doeboek bijhouden welke voorbereidingen getroffen moeten worden, hoe lang het duurt voordat de jongen geboren worden. Ook leuk nieuws voor de muurkrant.

Jonge konijnen

De kinderen kunnen het nest zien maar vertel dat de jonge konijnen niet opgepakt kunnen worden en hoe je zorgt dat het nest niet vreemd ruikt als je het nest controleert op eventuele dode konijntjes. Als de jongen af en toe uit het nest komen kunnen de kinderen iedere week of om de beurt iedere dag foto's maken van de jonge konijnen. Kijk iedere week met behulp van de 'kijk en doe kaart' naar de jonge konijnen. Door steeds hetzelfde type waarneming te doen, wordt de ontwikkeling van de jonge konijnen duidelijk. Ze kunnen ook observeren hoe de voedster de jonge konijnen verzorgt.

Konijnenpoep

Tijdens het schoonmaken van de hokken komen de kinderen in aanraking met konijnenpoep. Poep hoort er gewoon bij en leent zich ook voor activiteiten. Als er een binoculair of een microscoop aanwezig is op de kinderboerderij kunnen de kinderen een beetje konijnenpoep bestuderen. Vergelijk het eventueel met kippen- of eendenpoep. Zijn er verschillen en/of overeenkomsten. Zijn er verschillen tussen de rassen van konijnen?

Verzamel de poep van één week en vraag aan de kinderboerderijbeheerder of er een plekje is waar dit gecomposteerd kan worden. Doe dit ook met dezelfde hoeveelheid poep van koeien of andere dieren. Kijk iedere week of er een verschil zit in de manier van composteren. De kinderen kunnen hun bevindingen in het doeboek opschrijven en natekenen.

Fokkerstermen

Elke hobby heeft zijn eigen termen, zo ook het konijnen houden. Als er tijdens de activiteiten zo'n term valt, kunnen de kinderen die op hun lijst met fokkerstermen zetten. Zo wordt hun 'konijnenhouders-woordenboek' steeds groter. Ze kunnen op internet verschillende termen met hun betekenis opzoeken. Het is ook mogelijk om in de muurkrant een vaste rubriek fokkerstermen te zetten. Ieder keer wordt er één toegelicht.

Nederlandse rassen, ons levend erfgoed

Tijdens de kinderclub komen alleen de Nederlandse konijnenrassen aan de orde. De kinderen kunnen opzoeken hoeveel verschillende Nederlandse rassen er zijn. Wat is de herkomst van de verschillende rassen? Wat is er bekend over hun geschiedenis? Daarover is het een en ander te vinden op site van de SZH: www.szh.nl

Kinderen kunnen op de muurkrant het ras van de maand presenteren met foto en eigen beschrijving.

'Kijk en doe kaart'.

In het konijnenboek zit een 'kijk- en doekaart'. De kinderen kunnen aan de hand van deze kaart de verschillende rassen vergelijken. Voor elk ras is er een kaart nodig. Ze kunnen de verschillende rassen ook opzoeken op de website www.kleindierplaza.nl

Tip Maak een kwartetspel. Neem van de snuit, een poot, het staartje en de oren een foto. Ieder ras vormt zo een kwartet. De kwartetten van tien of twaalf rassen vormen een compleet kwartetspel.

Tentoonstelling bezoeken zonder dieren

Voordat de kinderen meedoen aan show of tentoonstelling kunnen ze eerst kijken hoe het er aan toe gaat. Als ze een plaatselijke kleindierenshow willen bezoeken, vraag dan eerst of er Nederlandse

rassen aanwezig zijn. Tijdens de show nemen ze een kijkje achter de schermen, van het aanleveren van de dieren tot het ophalen toe.

Leg uit hoe een keurmeester konijnen beoordeelt. Laat de kinderen een keurmeester of iemand die betrokken is bij de organisatie interviewen of iemand die met een dier op de show is. Ze kunnen interview voorbereiden door een week van tevoren vragen te bedenken en die op te schrijven. Laat de kinderen de opmerkingen op de beoordelingsbriefjes lezen en vraag of ze zien wat de keurmeester bedoelt. Bekijk het winnende dier. Laat de kinderen zelf verwoorden waarom dit dier beter is dan de rest.

Tip: Ga met de club naar de Jeugdshow in Laren. Voor data: www.jeugdshow.nl

Tip: neem de zoekkaarten mee en laat de kinderen aankruisen welke Nederlandse zeldzame rassen ze hebben gezien op de tentoonstelling. Dit kan ook op de kinderboerderij, mits hier voldoende verschillende Nederlandse rassen zijn.

Keuringseisen en rasstandaarden

Tijdens de voorbereidingen op de tentoonstelling is het mogelijk aan de kinderen te laten zien wat de rasstandaard is en waar die beschreven staat. Ze bekijken wat het ideaalbeeld van hun eigen ras is. Bekijk elk het konijn uit de club met de rasstandaard in de hand. Op welke punten voldoet het konijn aan het ideaalbeeld en wat is niet zo duidelijk aanwezig. Bespreek en bekijk één of twee konijnen per week in de groep. De kinderen maken aantekeningen over hun eigen konijn. Bepaal samen met de 'eigenaar van de konijn' hoe hij zwakke punten van het konijn nog wat kan verdoezelen en sterke punten goed kan laten uitkomen door het dier op een bepaalde manier te toiletteren. Schrijf dit van elke konijn op. Dit kan weer gebruikt worden tijdens de voorbereidingen voor de show.

Vorbereidingen op een tentoonstelling

Het leukste is om met de konijnen van de club naar een tentoonstelling in de buurt te gaan. Begin ruim op tijd met de voorbereidingen. De kinderen hebben nog geen ervaring met het presenteren van konijnen dus ze hebben daarvoor tijd nodig.

Oefen met hen hoe fokkers hun konijn toiletteren, welke trucs er zijn er om het konijn nog mooier te maken, hoe ze de minpunten van hun konijn kunnen verdoezelen en de pluspunten accentueren. Het is ook belangrijk te weten waar de keurmeesters op letten bij hun ras.

Probeer te regelen dat er een aparte jeugdshow komt. Laat de dieren 'ter opluistering' aanwezig zijn. Regel dat er kooien klaar staan. Deskundige leden willen ze vast keuren op door u zelf bepaalde kenmerken, zoals verzorging. Regel dat deze dieren ook geënt worden tegelijk met de overige dieren in de vereniging.

Lijst met werkvormen voor de kinderclubs

- Spelletjes, puzzels woordzoekers of een quiz maken
- Zelf een spel maken, zoals kwartet, memory of een konijnenbordspel (ganzenbord)
- Laat kinderen hun konijn voorstellen aan de anderen of ervaringen vertellen
- Knutselen
- Muurkrant, fotoreportages of filmpje op YouTube maken
- Doeboek bijhouden
- Opzoeken op internet
- Werkstuk maken; interviewen
- Poep e.a. materiaal bekijken met een binoculair/microscoop
- Teken
- Uitproberen, ervaren hoe iets werkt
- Evalueren hoe iets ging

Bijlage 3 Spelregels kinderen

Spelregels deelnemende kinderen

- Je krijgt als kind van de konijnenclub een ‘eigen’ konijn toegewezen. Het konijn hoort bij de kinderboerderij, maar jij mag het konijn verzorgen. Je mag zelf een naam voor het dier bedenken.
- Dit konijn verzorg je en je kunt met dit konijn in clubverband meedoen aan tentoonstellingen waar konijnen gekeurd worden.
- Je krijgt het doeboek ‘houden van levend erfgoed’ konijnen.
- Tijdens de clubbijeenkomsten op de kinderboerderij verzorg je je ‘eigen’ konijn en doe je mee met de clubactiviteiten. De medewerkers van de kinderboerderij voeren de dieren als er geen club is en maken zo nodig de hokken schoon (in de vakantieperiode).
- De jongen van ‘jouw’ konijn zijn van de kinderboerderij en kunnen aan een (nieuw) clublid die (nog) geen konijn heeft gegeven worden.
- Als lid van de club ‘leren houden van houden levend erfgoed’ is het de bedoeling dat je ook aan andere kinderen die iets over de konijnen willen weten, je konijn laat zien en er iets over vertelt.
- Kinderen die onderling ruzie krijgen moeten dat in de eerste instantie zelf proberen op te lossen. Als dat niet lukt, kan de begeleider je hierbij helpen.
- Clubleden die zich duidelijk misdragen of dieren mishandelen, mogen niet langer lid blijven van de club.
- Als je drie keer niet op de club komt, gaat het konijn naar een volgende liefhebber. Natuurlijk wordt er wel rekening mee gehouden als je ziek bent of een andere geldige reden hebt voor je afwezigheid. Dit gaat in overleg met de begeleiding van de club.

Bijlage 4 Achtergrondverhalen over de oorsprong van de rassen

Nederlandse konijnenrassen

De volgende rassen komen van oorsprong uit Nederland:

Havana

Het was meer dan honderd jaren geleden. Om precies te zijn 1889. Boer Honders bij Ingen in de Betuwe hield konijnen. Hij kreeg regelmatig jonge konijnen. Helemaal onverwacht waren er een paar met een donkerbruine kleur. Daar had hij nog nooit over gehoord. Honders verkocht ze later aan anderen die ermee naar tentoonstellingen gingen. Ze noemden het ras Ingense Vuuroog. De ogen hadden namelijk soms een bijzondere rode gloed. Later veranderde men de naam in Beverkonijn en toen Havana. Zo heet het ras dus nog steeds. De kleur van een Havana is verder helemaal diepdonkerbruin. Pure chocolade zullen we maar zeggen. De naam Havana heeft daar ook vast mee te maken. De Havana heeft dus meerdere namen gehad. Rasvereniging: www.zevenrassenclub.nl.

Gouwenaar

Meneer Spruyt uit Gouda had ook al gauw (1916) de bijzondere Havana's in zijn hokken. Zijn Havana's kregen jongen. Meneer Spruyt was heel erg verbaasd over wat hij zag. Donkerbruine Havana jongen maar ook hele lichte. De kleur van de Gouwenaar is op het hele lichaam vaal lichtblauw. Die kleur lijkt wel op sigarenrook, zei men vroeger vaak. De ogen van de vaal lichtblauwe jongen waren grijsblauw. Als je op een bepaalde manier naar de ogen keek hadden ze een bijzondere rode gloed. Hij bewaarde ze en fokte ermee. Hij noemde ze naar hoe een inwoner van Gouda waar hij woont heet: Gouwenaar. Zo zijn ze al erg lang op tentoonstellingen te zien.

Rasvereniging: www.zevenrassenclub.nl.

Deilenaar

Meneer Ridderhof woonde in Deil in de Betuwe. Het was 1936. Hij had grote haaskleurige Vlaamse Reuzenkonijnen. Hij vond de kleur mooi. Die kleur is warm roodbruin. De haren hebben een zwart uiteinde. Op een dag kreeg hij een idee; Ik probeer kleinere haaskleurige konijnen te krijgen. Hij kruiste hiervoor een Tankonijn met een van zijn haaskleurige Vlaamse Reuzen. Dat was het begin. Na een paar jaren was er een nieuw ras ontstaan: de Deilenaar. Dat betekende dat de volgende generaties er steeds ongeveer hetzelfde uitzagen. Zo is het nog.

Rasvereniging: www.farodemysites.nl.

Thrianta

Thrianta is een heel oud woord voor Drenthe. Meneer Andreae uit Assen fokte de Thrianta en noemde het naar de oude naam van de provincie waar hij woonde. De kleur van de Thrianta is helemaal intens oranje-rood. Men zegt dat mijnheer Andreae, die leraar was, in de Tweede Wereldoorlog van de Duitse bezetter een bosje goudsbloemen voor het raam moest weghalen. Ze vonden het een uiting van oranjegezindheid. Hij schijnt toen gezegd te hebben: "Als ik geen bosje bloemen voor mijn raam mag zetten, dan ga ik oranje konijnen fokken". Het resultaat werd de Thrianta.

Rasvereniging: www.thriantaclub.nl.

Kleurdwerg, kleur

De Kleurdwerg komt bij alle groepen van deze indeling voor. Tussen de eerste en de Tweede Wereldoorlog is dit ras gefokt. Voor die tijd waren er bijna alleen grote konijnenrassen. De eerste Kleurdwerg had een konijnrijze kleur. Het dier, dat op een tentoonstelling liet te zien was, werd een dier van mijnheer Hoefman uit Brielle. Van de kenmerken van meeste rassen is er inmiddels wel een dwergkonijn. Kijk maar eens goed bij alle groepen: Kleur, enz. Het ras is overal bekend.

Rasvereniging: www.dwergenclub.nl

Klein Lotharinger

Er bestond al een groot konijnenras dat Lotharinger heet. Mevrouw Berman van Schelven zorgde ervoor dat er ook een kleine Lotharinger kwam: de Klein-Lotharinger. Dat was in 1975. Het is een konijn met een bepaalde tekening. De delen van die tekening bestaat uit: de koptekening en de

lichaamstekening. Het is ook leuk om de verschillen met de grote Lotharinger eens op een rijtje te zetten.

Sallander

Meneer Kuiper woonde in Olst. Dat ligt in Salland. Salland is een deel van Overijssel. Hij kruiste Thüringerkonijnen met Chinchillakonijnen. Daaruit ontstonden licht gekleurde konijnen. Hij noemde ze Sallanders. Ook de Sallander kun je op internet vinden. Sommige rassen zijn genoemd naar de streek of de plaats waar ze vandaan komen.

Beige

Mijnheer Brinks uit Rotterdam fokte voor de Tweede Wereldoorlog dit ras. De Beige is geel. Als je goed kijkt lijkt het wel of er een heel licht blauwe sluier over het geel is gelegd. Die sluier is de reden dat de Beige bij deze groep hoort. Als je de kans krijgt om een Beige te zien bekijk dan de sluier goed. De beige kleur is de meest tere kleur bij konijnen. Ook dit ras heeft bijzondere ogen net als twee andere Nederlandse konijnenrassen. Welke? Weet je; deze rassen zijn familie.

Rasvereniging: www.zevenrassenclub.nl.

Hulstlander

In Nieuwleusen in Overijssel leefden twee broers. Ze heetten Jacob en Jan de Graaf. Konijnen houden was hun hobby. Ze wisten er veel van. Jacob wilde konijnen die net zo groot moesten zijn als wilde konijnen, maar helemaal wit met blauwe ogen. Hij kruiste konijnen waarmee het volgens hem zou moeten lukken. Jan en Jacob praatten er vaak over. Het duurde wel acht jaar, maar het lukte. In 1984 werd het ras erkend en heeft de naam van het ras komt van de streek om Nieuwleusen; de Hulstlanden.

Rasvereniging: www.thriantaclub.nl

Nederlandse hangoordwerg

Meneer De Cock zag dat er rassen met hangoren waren. Erg grote rassen. Hij wilde een kleine hangoor maken. Hij gebruikte hiervoor Grote Franse hangoren en Kleurdwergen. De Nederlandse hangoordwerg is nu in veel landen erg populair.

Rasvereniging: www.nederlandsehangoordwergenclub.nl.

Bijlage 5 Kijk en doe kaart

Kies een konijn uit.

1. Welke kleuren heeft het konijn? _____

Dieren kunnen donkere of lichte vlekken of strepen hebben. Dat noemen ze de 'aftekening'.

2. Welke aftekening zie je bij het konijn ? _____

Teken het konijn na of plak een foto.

3. Welke kleur hebben de ogen van het konijn?

4. _____

Als konijnen op elkaar lijken en ze hebben dezelfde aftekening, en dezelfde houding, noemen we het een ras. De kleuren kunnen soms verschillend zijn, maar meestal heeft een ras een bepaalde kleur.

5. Welk ras is jouw konijn? _____

Bijlage 6 Zoekkaart

Bijlage 7 Extra konijnenweetjes voor het doeboek

Konijnen

Konijnen in het wild

Konijnen leven meestal in de vrije natuur. Je kunt hun woonplaats herkennen aan de gaten in de grond van de holen die ze maken. Een konijn is een vluchtdier. Ze moeten steeds goed oppassen om niet gepakt te worden door andere dieren. Denk bijvoorbeeld aan roofvogels en vossen. Dreigt er gevaar dan schieten ze hun hol in. Hazen hebben geen holen. Hazen zijn groter dan konijnen. Zij hebben een leger. Een leger is een kuiltje in de grond. De kleur van konijnen en hazen is zo dat ze niet opvallen. Ze lijken wel op de kleur van de grond.

Konijnen zijn zoogdieren. Ze horen tot de familie van de haasachtigen. Konijnen zijn geen knaagdieren. Konijnen hebben achter hun tanden nog twee tandjes staan. Dat hebben knaagdieren niet.

Het konijn als huisdier

De Romeinen hebben konijnen voor het eerst als huisdier gehouden. Dat is al meer dan twee duizend jaren geleden. Ze hielden de konijnen in konijnenparken. Tot in de 19^e eeuw hield men in veel landen op die manier konijnen. In die parken ontstonden konijnen met een andere kleur of grootte. Die bijzondere konijnen werden gevangen en apart gehouden. Zo ontstonden rassen en kleuren. In de 19^e eeuw organiseerde men ook al tentoonstellingen om de mooiste aan elkaar te laten zien. Tot ongeveer 1950 werden veel konijnen gehouden voor het vlees. Dat is nu veel minder. Konijnen zijn steeds meer knuffeldieren geworden.

Wat is dit voor een konijn?

Er zijn verschillende type konijnen. Zo zijn er hele grote en kleine konijnen, gevlekte konijnen en konijnen met hangoren en staande oren. Een konijnenras is een groep konijnen die op elkaar lijken in bijvoorbeeld lichaamsbouw en die hun kenmerken/eigenschappen steeds overdragen naar hun jongen. Konijnenrassen worden wel ingedeeld naar grootte of bepaalde kenmerken zoals kleur of tekening of hangoren. De indelingen houden ook rekening met het land waar ze ontstaan zijn, zoals Engeland, Duitsland, België of Amerika.

De konijnenrassen die in Nederland ontstaan zijn ons levend erfgoed.

Kijk op de websites van KLN: www.kleindierliefhebbers.nl en www.kleindierplaza.nl en op de website van de SZH www.szh.nl of op de websites van de speciaalclubs van de Nederlandse konijnenrassen.

Soort dieren met dezelfde uiterlijke kenmerken en bouw, bijvoorbeeld alle konijnen
Ras dieren die binnen een soort op elkaar lijken in aftekening en lichaamsbouw;
bijvoorbeeld alle Gouwenaars

Konijnenmanieren

Mensen hebben vooral contact door met elkaar te praten. Konijnen hebben contact met elkaar door hun zintuigen. Vooral door ruiken. Konijnen ruiken anders. Konijnen zien anders. Konijnen voelen/tasten anders. Konijnen horen anders.

Ruiken en geroken worden

Reuk is belangrijk voor het gevoel van veiligheid van een konijn. Vooral in de natuur is goed ruiken van levensbelang. Als ze de keutels van roofdieren ruiken, gaan ze zich ook anders gedragen.

Konijnen maken op een aantal plaatsen verschillende soorten geurstoffen. Een pas geboren konijntje vindt de tepel van het moederkonijn doordat de tepel een speciale geur heeft. Het jonge konijntje weet als hij die geur ruikt: dáár moet ik zijn.

Konijnen verspreiden geuren door klieren. Onder de kin zit een kinklier. Een konijn kan door met zijn kin over een voorwerp te strijken dat van zijn eigen luchtje voorzien. De andere konijnen weten dan welk konijn daar aan heeft gezeten. In de konijnenkeuteltjes en de urine van konijnen zitten ook speciale geurstoffen. In de natuur laten konijnen op verscheidene vaste plaatsen steeds keutels rollen. Konijnen weten als ze dat ruiken dat er een ander konijn op die plek leeft.

Zien en horen

De ogen van een konijn staan aan de zijkant van zijn kop. Zo kan het zijn omgeving goed in de gaten houden en kan het zien of er roofdieren aankomen. Een roofdier heeft de ogen aan de voorkant van het gezicht. Zo kan het dier goed de afstand tot de prooi schatten. Dat is voor een roofdier weer belangrijk. Konijnen kunnen in het donker beter zien dan mensen. Ze zien veraf beter dan dichtbij. Een konijn ziet kleuren anders dan een mens. Blauw en groen zien ze minder goed dan wij, maar rood zien ze niet. Een konijn kan veel, beter horen dan een mens.. Het kan, vergeleken met andere zoogdieren, goed lage tonen horen. Konijnen kunnen hoge tonen horen waar wij niets van merken.

Tasten

Konijnen hebben gevoelige lippen. Maar nog belangrijker zijn hun lange stevige tastharen aan beide kanten van de snuit en boven de ogen. Ze hebben ook tastharen aan beide kanten van het lichaam en aan de voorkant van de voorpoten. Deze tastharen zijn langer dan de andere haren in de pels. Bij een Tankonijn is dat goed te zien omdat die haren tankleurig zijn. Tastharen staan dieper en steviger in de huid dan de andere haren. Als de tasthaar ergens tegen aan komt beweegt de wortel van de haar en worden gevoelige zenuwuiteinden geprikkeld. Dan krijgt het konijn een signaal: pas op!

Verzorging

Een konijn pakken en vasthouden

Konijnen schrikken gauw dus is het belangrijk om een konijn even te laten wennen dat je er bent. Maak geen plotselinge bewegingen en geen lawaai maar beweeg je zoals ze dat doen in een vertraagde film. Als het een klein konijn is kun je het konijn met beide handen om het lichaam oppakken. Laat dan de ene hand zakken zodat het een stoel voor het konijn wordt. Daar kan het met de achterhand op rusten. Je andere hand beweeg je rustig naar de rug van het konijn. Zo zit het dier op de ene hand en druk je het niet te hard tegen je aan met je andere hand.

Het konijn herkent vanzelf de persoon zodra deze hem of haar een aantal keer heeft gevoerd en vast gehouden.

Eten en drinken

De drinkbak en voerbak van een konijn moeten schoon zijn en een konijn moet elke dag vers water krijgen. Als je het dier op vaste tijden voert, went het eraan. Er is voer in geperste korrels en gemengd hard voer. Beide soorten voer zijn goed. Konijnen eten ook hooi. De korrels en het hooi mogen niet muff ruiken. Konijnen eten ook groenvoer, maar ze mogen hier niet te veel van. Als je verandert van voer doe dit dan geleidelijk. Dit kan door de oude soort en de nieuwe soort een paar dagen te mengen.

Hokken en schoonmaken

Op internet kun je allerlei konijnen hokken vinden en vergelijken. In het konijnenboekje van KLN en op www.kleindierplaza.nl staan ook hokken. Een hok moet ruim genoeg zijn zodat het dier meer en beter bewegen kan. Extra dingen voor het hok zijn een nestkastje, een ruif met hooi, een donkere extra ruimte die via een gat te bereiken is of een tafel/verhoging om op te liggen. Konijnen kunnen slecht tegen de felle zon, vocht en tocht.

Konijnen hokken moeten iedere week schoon gemaakt worden. Op de bodem van het hok leg je stro. Soms kun je langer met de bodembedekking doen. Als het konijn in een bepaalde hoek mest hoeft je die alleen te vervangen door nieuw stro.

Naar een tentoonstelling

Als je een kleindiertentoonstelling bezoekt kun je allerlei verschillende konijnenrassen bekijken. Daarbij is de “kijk en doe kaart” te gebruiken.

Konijnen worden meestal een dag voor de tentoonstelling begint gekeurd. Er zijn ook tentoonstellingen waar je de keuring mag bijwonen. Keurmeesters bekijken de konijnen heel erg goed. Ze kijken of het konijn alle kenmerken van het ras, waar het bij hoort, goed heeft. Aan de kooi waar het dier inzit komt een soort rapport: de beoordelingskaart. Lees die maar eens. Kijk ook naar www.kleindierliefhebber.nl.

Een nest jonge konijnen

De draagtijd van de voedster is vier weken. Zorg in de derde week voor extra stro om een nest te maken. Na bijna vier weken wordt de voedster wat onrustiger en maakt een nest van stro en haar dat ze uit haar buik plukt. Vaak wil ze niet meer dat je in het hok komt, dat gedrag verdwijnt vanzelf weer. Als de jongen zijn geboren kun je het nest zo controleren. Haal de voedster voorzichtig uit het hok. Als ze daar geen zin in heeft, houd je een schotje tussen haar en het nest. Zorg dat je hand de geur van het nest heeft door met je hand eerst even door het stro te gaan. Maak het nest daarna voorzichtig open en kijk of alles goed is. De jonge konijntjes hebben bolle melkbuiken. Lig er bijvoorbeeld een dood konijntje in, dat moet dat verwijderd worden. Als je het gecontroleerd hebt sluit je het nest weer toe en zet de voedster in haar hok. Als je van een nestkastje gebruik maakt kun je dit kastje uit het hok pakken.